

27. Földrajz szaktanár

1. A mesterképzési szakon szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése

- végzettségi szint: mester- (magister, master; rövidítve: MA-) fokozat
- magyar nyelvű megjelölése: okleveles földrajz szaktanár
- szakképzettség angol nyelvű megjelölése: Teacher of Geography

2. Képzési terület: pedagógusképzés

3. A mesterképzésbe történő belépésnél előzményként elfogadott tanári szakképzettség: okleveles földrajztanár, okleveles földrajztanár (általános iskolai), az [1993. évi felsőoktatási törvény](#) szerinti földrajz szakos tanár

4. A képzési idő félévekben: 2 félév

5. A mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 60 kredit

- a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető minimális kreditérték 3 kredit
- a földrajz tantárgy emelt szintű érettségi követelményeinek ismerete 4 kredit
- szakterületi (szaktudományos) ismeret legalább 42 kredit- szakmódszertani ismeret legfeljebb 8 kredit

6. A szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása: 142/0119

7. A képzés célja a középfokú nevelés-oktatás szakaszának, az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszának a 11–12. évfolyamain a földrajz közismereti tantárgyat fakultációban és emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítésben tanító tanárok szaktudományos, szakmódszertani képzése, továbbá az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatok végzésére, a tanulmányok doktori képzésben való folytatására történő felkészítése.

7.1. Az elsajátítandó szakmai kompetenciák

A földrajz szaktanár

A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítésének figyelembe vétele területén

a) tudása

- Ismeri és alkalmazza a sikeres és célorientált földrajzi tudásbővítés pszichológiai, pedagógiai és szakmódszertani tényezőit, módszereit.
- Ismeri a tehetségek felismerésének és gondozásának módszereit a földrajztanításban.

b) képességei

- Képes a földrajzi környezet megóvását és észszerű hasznosítását előtérbe helyező, a földrajzi-környezeti tudás és kompetenciák alkalmazását igénylő, a fenntarthatóság szempontjait érvényesíteni képes szemlélet kialakítására a tanulóknál.
- Képes a tanulók céljaihoz, személyiségéhez igazodó differenciált felkészítő foglalkozások szervezésére.

c) attitűdje

- Elkötelezett a tanulók földrajz tantárggyal összefüggő továbbtanulási céljainak támogatásában, az azzal összefüggő egyéni tanulási utak kialakításában.

A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése területén

a) tudása

– Ismeri a földrajz tantárgy közösségi, társadalmi felelősségvállalással kapcsolatba hozható tartalmait, tisztában van azok tanításának-tanulásának jelentőségével.

b) képességei

– Képes a közösségi, társadalmi felelősségvállalást előtérbe helyező hagyományos és online módszerek alkalmazására a földrajztanítás során.

– Képes a különböző előzetes tudással rendelkező tanulók tudásbővítésének és kompetenciafejlesztésének összehangolására, a csoportkohézió megteremtésére.

c) attitűdje

– Törekszik a különféle kollaborációs terek változatos használatára, a tanulók együttműködésen alapuló tudásépítésének támogatására a földrajztanulási folyamat és az érettségi vizsgára való felkészítés során.

A szakmódszertani és a szaktárgyi tudás területén

a) tudása

– Biztos, naprakész szaktudományi és szakmódszertani ismeretekkel rendelkezik.

– Ismeri és tudatosan, célszerűen alkalmazza földrajztanári munkájában a mesterséges intelligencia nyújtotta lehetőségeket.

b) képességei

– Képes a szaktudományos elméletek, tények és a mindennapi tapasztalatok közötti összefüggések megteremtésére, a tanulók életkori sajátosságainak és tanulási céljainak megfelelő, problémaközpontú megközelítésére.

– Képes adaptívan irányítani a konstruktív földrajztanulási folyamatot.

– Képes a földrajz tantárgyban képviselt tudományok tartalmi közötti kapcsolatteremtésre, és törekszik a tartalmak szintézisben való megközelítésére, az integráló és szintetizáló látásmód tanítványokkal való elsajátíttatására.

– Képes a földrajzi tanítási-tanulási folyamatot mérlegelő forráselemzésre építeni, tanítványait problémamegoldó gondolkodásra nevelni.

– Rendelkezik a földrajztanítási-tanulási folyamat hatékony és eredményes megszervezéséhez, irányításához szükséges digitális kompetenciákkal.

– Képes alkalmazni az oktatástechnikai innovációkat, a tanulási-tanítási folyamat céljaihoz igazodó digitális tartalmakat.

– Jártas a földrajztanulási folyamatot támogató digitális tartalmak létrehozásában, a már meglévő tartalmak alkotó felhasználásában, adaptálásában a tanulók igényeinek és céljainak megfelelően.

c) attitűdje

– Törekszik a földrajztanulási folyamat gyakorlati problémák köré szervezésére és a földrajzi-környezeti jelenségek gyakorlati jelentőségének megértésével való feldolgozására.

– Törekszik a földrajz integráló és szintetizáló szerepének érzékeltetésére az ismeretszerzés és az ellenőrzés folyamatában egyaránt.

– Elkötelezett az online oktatási környezetek és módszerek használata iránt.

– Törekszik a tanítási-tanulási folyamatot támogató digitális tartalom- és eszközfejlesztésekben való részvételre.

A pedagógiai folyamat tervezése területén

a) tudása

– Ismeri a Nemzeti alaptantervet, a földrajztanításhoz kapcsolódó jogszabályi háttérrel, a tanterveket, a különböző céloknak megfelelő tananyag kiválasztásának és elrendezésének

szempontjait, az érettségi vizsgakövetelményeket, az országos tanulmányi versenyek koncepcióit és tartalmát.

b) képességei

– Képes a tanulók előzetes tudására, fejlesztési igényeire és tanulási céljaira építve meghatározni az egyes témakörökben tanítandó tartalmakat és módszereket a földrajzi fakultáció és az érettségi vizsgára való felkészítés során.

– Képes elemezni és a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani a földrajzi fakultáció és az érettségi vizsgára való felkészítés folyamatában felhasználandó nyomtatott, digitális, online forrásanyagokat, taneszközöket.

c) attitűdje

– Kész kollégáival együttműködve tehetséggondozási, fejlesztési és érettségi vizsgára való felkészítési terv készítésére.

A tanulási folyamat támogatása, szervezése és irányítása területén

a) tudása

– Tisztában van a természet- és társadalomtudományos megismerési folyamat lépéseivel, a földrajztanulási folyamatban betöltött szerepével.

– Ismeri a tanulók egymást támogató szervezeti formáinak, tanulási módjainak kiemelt jelentőségét a tudás építésében, és tudatosan alkalmazza azt földrajztanítási gyakorlatában.

b) képességei

– Képes a tanulási folyamatot akár online együttműködési keretekben is megszervezni.

c) attitűdje

– Elkötelezett a tanulók önszabályozó és önfejlesztő, valamint társtámogatáson alapuló tanulási folyamata iránt.

A pedagógiai folyamatok tervezése és a tanulók értékelése területén

a) tudása

– Ismeri a földrajz aktuális kutatási eredményeit, trendjeit és ezek tananyagba való beépítésének lehetőségeit.

– Ismeri és alkalmazza a tanulók földrajzi tudásának mérésére alkalmas analóg, digitális technológiákat, eszközöket.

– Tájékozott a földrajzi tudásszerzést és ellenőrzést támogató módszertárakban, feladattárakban, feladatgyűjteményekben.

– Tájékozott a földrajzi tanulmányi versenyek céljaiban, tartalmában és a felkészítés módszereiben.

b) képességei

– Képes a tudás elmélyítését és ellenőrzését szolgáló mérőeszközök kiválasztására, feladatsorok összeállítására, alkalmazására a célcsoport igényeinek, a fejlesztési céloknak és a vizsgakövetelményeknek megfelelően.

– Képes megtervezni a tanulói eredmények értékelése alapján a célnak megfelelő, egyénre szabott tudásfejlesztő stratégiákat és megvalósítani azokat.

c) attitűdje

– Az értékelés során szem előtt tartja a tantervi és a vizsgakövetelményeket, valamint az egyéni fejlődési utakat, a tanulók pályorientációs elképzeléseit és céljait.

A kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás területén

a) tudása

– Ismeri a szakmai kommunikáció és együttműködések hagyományos és online platformjait, formáit.

b) képességei

– Képes kollégáival együttműködni a földrajz tantárgyat érintő tantárgyközi ismeretek hatékony és eredményes közvetítése, az azokkal összefüggő készségek sikeres fejlesztése érdekében a tehetséggondozás és az érettségi vizsgára való felkészítés során.

c) attitűdje

– Nyitott a földrajz tantárgy fejlesztését célzó szakmai együttműködésekben való részvételre, a szakmai szervezetekkel és közösségekkel való folyamatos kapcsolattartásra.

Elkötelezettség és felelősségvállalás területén

a) tudása

– Ismeri a folyamatos szaktudományi és szakmódszertani megújulást, tudásbővítést, pedagógusi kompetenciák fejlődését támogató lehetőségeket.

b) képességei

– Képes elemezni és reálisan értékelni saját fejlesztő és felkészítő földrajztanári tevékenységét.

c) attitűdje

– Elkötelezett az igényes szaktanári munka és a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és informatikai fejlődés iránt.

– Elkötelezett a 21. századi képességekre és a munkavállalói igényekre való felkészítés iránt, szem előtt tartja azt a földrajztanítás-tanulás folyamatában.

– Elkötelezett a tanulók földrajzi, föld- és környezettudományokkal kapcsolatos pályaorientációjának támogatásában.

– Elkötelezett a földrajz mint tudomány és mint tantárgy társadalmi presztízisének emelése iránt.

8. Szakterületi ismeretek

A szakterületi ismeretek együttes tartalmának le kell fednie a Nemzeti alaptanterv alapján a kerettanterv szerint közvetítendő műveltség fő területeit és tartalmait, a tantárgynál a középfokú nevelési-oktatási szakaszhoz, valamint az emelt szintű érettségi vizsgakövetelményekhez megadott témakörök ismereteit.

Szakterületi ismeretkörök (minimum 42 kredit)

Adatgyűjtési, elemzési, vizualizációs technikák és technológiák (minimum 12 kredit)

– A földrajzoktatásban alkalmazható tér- és számítástudományi ismeretek, térinformatikai és statisztikai eszközök és módszerek, valamint térszemléletű digitális vizualizációs technikák és technológiák.

– A legkorszerűbb geoinformatikai, adatgyűjtési, geostatisztikai és távérzékelési eljárások, technológiák oktatási és tanulási szempontú szintézise.

Szintetizáló szaktudományi ismeretek és azok közvetítésének lehetőségei a köznevelési rendszerben (minimum 28 kredit)

– A geoszférák kölcsönhatásainak kapcsolatrendszere, megnyilvánulásai a mindennapi életben.

– Természeti és antropogén veszélyek, környezeti kockázatok és alkalmazkodási stratégiák.

– A globális gazdasági-társadalmi fejlődésből adódó problémák földrajzi megjelenési formái (egyenlőtlenségek kiéleződése, erőforrások kimerülése, kulturális és társadalmi szokások keveredése) és megoldási stratégiái.

– Természet- és környezetvédelem, a fenntarthatóság földrajzi kapcsolatrendszere.

– A tájföldrajzi elemzés és felhasználásának lehetőségei a szintézisteremtésben a földrajzoktatásban. A tájföldrajzi és a regionális szemlélet átalakulása, szerepe a prognózisalkotásban és a térbeli tervezésben.

– Magyarország és a Kárpát-medence földrajzához kapcsolódó komplex esettanulmányok problémacentrikus megközelítése.

A földrajz mint természet- és társadalomtudomány rokon- és segédtudományainak történeti fejlődése és aktualitása (minimum 2 kredit)

- A földrajzi gondolat története és fejlődési tendenciái.
- A földrajz rokon- és segédtudományainak egyedi kutatásmódszertana és felhasználásuk lehetőségei a földrajztudományban.
- A földrajz rokon- és segédtudományai kapcsolatának jelentősége köznapi példákon.
- A földrajzi kutatások főbb irányai, kitekintés a földrajztudomány új eredményeire. Az új szaktudományi ismeretek beépítésének lehetőségei az iskolai földrajztanításba.

Szaktudományi ismeretkörök (maximum 8 kredit)

A földrajztudomány és a földrajztanítás vonatkozásában

- A földrajz tanulás szervező-irányító szerepének értelmezése és gyakorlata a tehetség gondozás és a vizsgáztatás szemszögéből.
- A földrajz tantárgy keretében oktatott tudományok fejlődésének, eredményeinek, gyakorlati alkalmazásainak beépítése a tananyagba és feldolgozási módszereibe.

A földrajz tantervi szabályozása tekintetében

- A tudáskép és az érettségi vizsgakövetelmények időbeli változása a szaktudományi, társadalmi, pedagógiai és szaktudományi elvárásoknak megfelelően.
- A földrajz tantervi követelmények és az érettségi vizsgakövetelmények eltérő értelmezése, érvényessége.

Szaktudományi tudás a célok és a feladatok tükrében

A komplex gondolkodás és a földrajzi-környezeti szintézisreorientált módszertana.

- A földrajzi tehetség gondozás elvei, szempontjai és segédanyagai.
- A természet- és a társadalomföldrajz eltérő megismerési módszereinek értelmezése, a szintetizáló szemlélet fejlesztése.
- A földrajzi tudás ellenőrzésének, értékelésének hagyományos és digitális formái, korszerű módszerei, alkalmazásuk módszertani kihívásai. A mérés-metodikai elvek érvényesítése a vizsgafeladatok összeállításában.
- A középszintű és az emelt szintű földrajz érettségi vizsga eltérő szerepe, szemléletének és tartalmának értelmezése.
- Az írásbeli és a szóbeli érettségi vizsgára való felkészítés módszertana. A különböző vizsgaelemek céljának, funkciójának, szemléletének és módszereinek értelmezése.
- A tudásmérés pedagógiai-pszichológiai szempontjai, a vizsgáztatás módszertana.
- A mérő és fejlesztő feladatok eltérő szerepe, jelentősége a tanulási-tanítási folyamatban. Az érettségi feladattípusok metodikai elemzése.
- A technológiával támogatott mérés-értékelés módszertana, lehetőségei a földrajz tanítás-tanulásban. A digitális eszközökkel és módszerekkel megvalósított vizsgáztatás kihívásai az alkalmazásképes földrajzi tudás mérése, értékelése szempontjából.
- A földrajz tantárgy főbb témaköreinek, tartalmainak probléma- és gyakorlatközpontú megközelítése a gondolkodásfejlesztés és a vizsgakövetelmények szempontjából.
- A digitális tartalomhasználat és -fejlesztés módszertana, az információ- és adathasználat alapú földrajzi tudásszerzés.
- Földrajzi tények, folyamatok, összefüggések bemutatása információtechnológiai források segítségével, a mesterséges intelligencia, az intelligens technológiák alkalmazása a tanítási-tanulási folyamatban.
- A földrajzi tudásépítés, kompetenciafejlesztés és ellenőrzés-értékelés lehetőségei, módszerei az online tanulási környezetekben, a használatukkal összefüggő kihívások.

- A személyes találkozást nélkülöző földrajztanítási-tanulási folyamat pedagógiai és szakmódszertani kihívásai.
- Felkészülés a földrajzi érettségi vizsgára való felkészítési folyamatra (éves és tematikus tervezés, foglalkozástervezés, a tanulási folyamat ellenőrzési és értékelési rendszere).